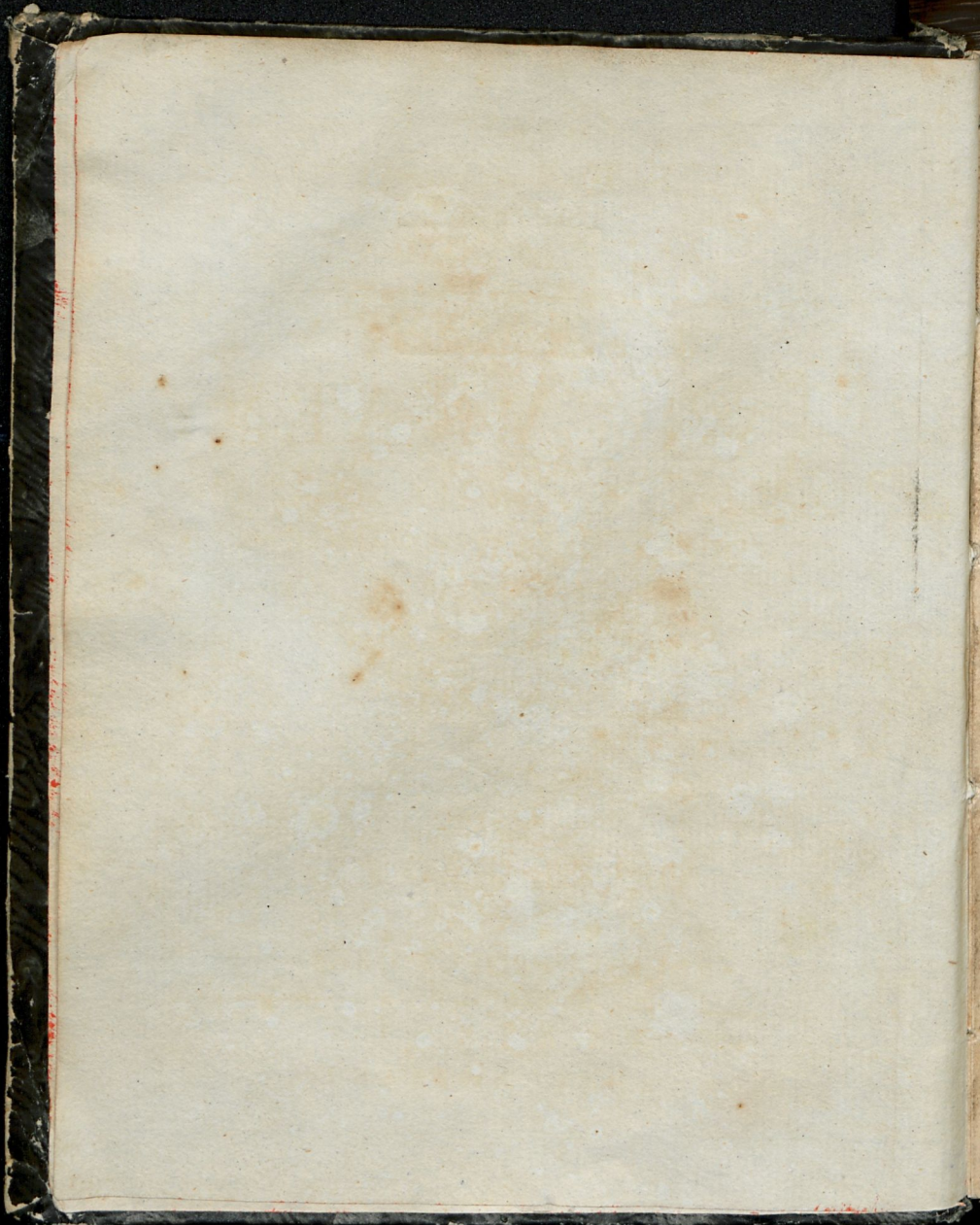

NY. 59. 4.

DE
VERA SIGNIFICATIONE
VOCIS כהן IN QVIBVSDAM
S. SCRIPTVRAE LOCIS
OCCVRRENTE

PRAEFATVS

MAGNIFICVM ACADEMIAE RECTOREM,
ILLVSTRISSIMOS COMITES, DIRECTOREM
PERILLVSTREM, REGIAE VIADRINAE PATRES
CONSCRIPTOS, PROCERES VTRIVSQVE REIPV-
BLICAE AMPLISSIMOS, VENERANDOS SACRO-
RVN ADMINISTROS, COMMILITONES GENE-
ROSISSIMOS ATQVE PRAENOBILISSI-
MOS, QVOTQVOT DENIQVE LITTERIS
CVPIVNT

AD
ORATIONEM INAVGVRALEM
D. VIII. NOVEMBR. MDCCLII. HOR. X.
IN AVDITORIO MAIORI
BENEVOLE AVDIENDAM

EA QVA PAR EST OBSERVANTIA
INVITAT

IOANNES ISAACVS LVDOVICVS CAVSSE
S. S. THEOLOGIAE D. ET P. P. E.

FRANCOVRTI AD VIADRVM,
TYPIS IOANNIS CHRISTIANI WINTERI, ACAD. REG. TYPOGR.

Haud mirum est, in libro perantiquo, qui euentuum a nostris temporibus longe remotorum compendiosam delineationem complectitur, sermone vero nobis non penitus perspecto, figuris, tropis, orationis colore, quae orientale coelum et exoticum temperamentum sapiunt, conscriptus est, non mirum est, inquam, in eiusmodi libro quaedam obscura, nonnulla inter se pugnancia nobis videri.

Quid? quod longe mirabilius esset, si tali in scripto, primo et fugituo oculorum coniectu illud intuitibus nihil non planum ac perspicuum esset.

Attente enim perpendentem, quam variae, quam perplexae sint humanarum actionum circumstantiae,

vel ut rectius dicam, inuolucra, quam multa denique nos plerumque lateant, quae ad exactam verborum, rerum gestarum, personarum, locorum, temporum, consuetudinum et morum notitiam pertinent, non magnopere offendent, quae in Sacris Litteris subinde occurrunt apparentes contradictiones.

Iniquum profecto esset obscuritatis vel sententiarum discrepantiae maculam Sacris Scriptoribus inurere, quae unice tribuenda est lectoris inscitiae, quam facile parit distantia locorum temporumque intercapedo.

Unicum nunc exemplum, idque attentione non prorsus indignum, ex Galliae Historia desumptum, protulisse sufficiet, ex quo patebit, quantopere circumstantiarum ignoratio, qua facta posteritati tradenda saepenumero obnubilantur, ad procreandas apparentes contradictiones atque interpretum cruces facere possit.

Quis quaeso Gallicae Historiae peritus, hodie fidem non habebit *Tbuano* Scriptori egregio referenti Hist. lib. XV, *Henricum II.* Galliae Regem obiisse anno MDLIX? Vereor tamen ne olim graues super hac epocha inter chronologos oriantur rixae, quia post obitum *Henrici II.*, regnante *Francisco II.*, atque etiam sub initium imperii *Caroli IX.*, deficientibus forte tum nouis typis monetilibus, nummi effigie *Henrici II.* ulterius signati fuere (a). Cum igitur extent nummi aurei et argentei, *Henrici II.* nomen et imaginem referentes, in quibus exprimitur numerus anni MDLXI, quanquam Rex ille vere mortuus sit anno MDLIX, non defore putem aliquando Varo-

(a) Vid. M. le Blanc, *Traité Historique des Monnoies de France.*

rones, quibus secus sentiendi ansam praebebunt hi numeri, si forte ad ipsos peruenerint. Hinc apud posteros non exiguam oriri posse difficultatem nemo non videt.

Docet illa obseruatio quantopere versantibus in regno critico diffidendum sit eiusmodi contradictionum laruis, licet hae nonnunquam illecebrosa verisimilitudinis specie superbiant.

Fieri itaque potest, ut quae hodie obscura et cum aliis notionibus pugnare nobis videntur, eo quo euenerunt tempore, ne umbram quidem difficultatis alicuius prae se ferrent, quia scilicet tunc plurimae circumstantiae, quae ad recte intelligendam eiusmodi euentus narrationem egregie conferunt, palam omnium oculis obuersabantur, nunc vero obliuione immerse, tenebrisque plus quam cimмериis obtectae jacent. Caeteroquin non est quod mireris, quasdam subinde circumstantias euentuum a nostra aetate longe distantium nos fugere, cum non raro rerum sub oculis nostris gestarum veras ignoremus rationes.

Quo autem diligentius Philologiae, Antiquitatum, Historiae eiusque comitum Chronologiae et Geographiae studia excoluntur, eo feliciori cum successu ex Sacro Codice contradictionum, dubiorum atque difficultatum eliminantur phantasmata, quae alias Sacrarum Litterarum interpretes in eiusmodi studiis minus versatos valde torquent.

Non ultimam τῶν ἐναντιοφάντων causam quoque esse arbitror rhetorices et linguarum, quibus libri primum scripti sunt, ignoratio. Abundat quaeuis natio variis schematum, troporum, figurarum et dicendi elegan-

gantium formulis, quae omnia perspecta habere debet quicumque illius scripta distincte intelligere cupit. Nam etsi omnium gentium idem est specie intellectus, idem de iisdem rebus, si modo recte eo utantur, iudicium; de iisdem tamen rebus, in quibus idem est Palaestinae incolarum et Germanorum rationis iudicium, aliter hi, aliter illi solent *Φαντάζεσθαι*, quia aliud est Orientis populorum, aliud Aquiloni subiectarum gentium temperamentum et coelum, quae duo imaginatricem facultatem, prout varia sunt, varie etiam movent. Quos in unum similis ratio conciliat, eosdem inter se dissimilis facultas characteristica separat (b). Omnes praeterea linguae suas peculiare habent *ἐμφύσεις*, quae nisi probe et diligenter excutiantur, cum obscuritas tum contrarietas facile oritur.

Hanc

(b) Docet omnium seculorum experientia, genium hominum pro regionibus variis, quas incolunt, diversum esse. Arabes verbi gratia iam olim sapientia celebres fuere, inter hos ipsos vero eminebant hac laude *Themanasi*; unde Ieremias XLIX. 7. ait: *An nulla est amplius sapientia in Themanis?* Sic Galilea oriundi barbari prae caeteris Iudaeis censebantur. *Athenis*, inquit Cicero, in libr. de fato, *tenue coelum, ex quo acutiores etiam putantur, crassum Thebis.* Hinc Horatius:

Boeotum in crasso jurares aere natum.

pari modo de *Abderitanis Martialis*:

Abderitanae pectora plebis habes.

Attentione digna sunt quae hoc de argumento passim disputantur in libro nuperrime edito, cui nomen est: *l'esprit des nations.* Sic auctor huius libri cap. II. lib. I. dixerit. *Le climat est pour une nation la cause fondamentale*

Hanc contradictionum apparentium causam, quantum prolusionis huius cancelli, institutisque mei ratio permittent, exemplo ex II. Sam. VIII. 18. pe-

le de son genie, en y ajoutant celles qui lui sont subordonnées dans le même genre, comme la qualité du sang, la nature des alimens, la qualité des eaux et des vegetaux. etc. Idem auteur libro V. cap. II. p. 113. de Orientalium eloquentia disputans, sequentem in modum sententiam suam exponit. Cette eloquence a des rapports marqués avec les organes de ces peuples. Ils reçoivent des impressions très vives des objets les moins considerables, et persuadent autant par l'exterieur et l'impression sensible, que par l'evidence des raisons. Le mouvement des esprits et du sang dispose d'une maniere prompte et vive tout leur corps a exprimer les pensées. C'est la l'origine de cette vivacité de geste et d'expression des orientaux et des poëtes, qui sont des Levantins au milieu de l'Europe, et qui tous ont l'avantage de plaire et de persuader en formant des images brillantes des objets. Un discours est débité dans le Nord d'une maniere froide, tandis que le predicateur Italien se promene dans sa chaire, et precipite souvent sa voix d'une octave a une autre. Hisce tandem addo quae de genio nationum diuerso leguntur in Dissert. des moeurs, des coutumes, de l'industrie, des progrès de l'esprit humain dans les arts et dans les sciences. pag. 396. de l'Hist. de l'Academie Royale de Berlin, de l'année 1748. La politesse, l'industrie et tous les arts ont pris un gout de terroir dans les differens païs ou ils ont été transplatés, qu'ils ont recus du caractère indelebile de chaque nation. Ceci se fera sentir davantage si Vous lisez des ouvrages erits à Padouë, à Londres, ou à Paris; Ils se distingueront sans peine, quand même les auteurs y traiteroient la même matiere; je n'en excepte que la plus sublime Géometrie.

petito (c) illustrare conabor, quo constabit exactiore textus sacri inuestigatione, res, quae inter se pugnare uidentur, saepenumero conciliari.

Quis quaeso, cui genuina significatio vocis כהן non perspecta est, ea, quae adducto loco de filiis Dauidis narratur, prout illa a *Latino interprete, B. Lubero (d., Munstero, Aria Montano et Strigelio* translata sunt, cum aliis euidentibus Sacrae Scripturae notionibus conciliabit? Legimus in VERSIONE VVLGATA, *filios Dauidis fuisse sacerdotes.* LUTHERVS reddidit: *Und die Söhne Davids waren Priester.*

Nemo non videt difficultatem, quam ista parit interpretatio. Praeterquam enim quod in Epistola ad Hebr. VII. 13. 14. expresse negatur quemquam de tribu Iudae altari adstitisse, quomodo sacerdotio fungi potuerit filii Dauidis, qui oriundi erant ex tribu Iudae, cum sacerdotalis dignitas tantum tribui Leui, et quidem familiae Aaronis reservata fuerit? Exod. XXVIII. 1. et seq. Num. III. 10. 38. XVIII. 2. 3. conf. Deut. XVIII. 5. I. Sam. II. 28. I. Chron. XXIV. Ecclesiastic. XLV. 7. 8. Hezrae II. 62. Nehem. VII. 64. Hanc vero legem inuiolabilem fuisse, testantur terribilia *Corachi* et Regis *Uziac* exempla Num.

(c) Bene multa sese animo meo obtulerunt difficultiora loca, quorum explicatio scopo meo aequae inferuire potuisset. Hunc uero locum ideo aliis praetuli, quod eum leui tantum brachio tetigit doctissimus *Waltherus* in *Harmonia Biblica*.

(d) Quamvis Lutherus vocem כהנים reddiderit per *sacerdotes*, non putauit filios Dauidis fuisse vere sacerdotes, ait enim vir ille immortalis memoriae, filios Dauidis ita fuisse vocatos, *quia studuerint apud sacerdotes.*

Num. XVI. et II. Chron. XXVI. 17. 18. 19. 20. 21. Unde Iosephus, Ant. lib. XX. cap. VIII. consuetudinem acceptam a maioribus obtinuisse, ait, neminem sacerdotem Dei fieri nisi descendentem ab Aaronis sanguine, nec eam dignitatem concedi vel regibus oriundis alio genere.

Animaduertentur hunc nodum interpretes Scripturae, eumque variis modis soluere conati sunt.

Sanctius hoc in loco subaudiri vult notam similitudinis, ac si dixisset Sacer Scriptor, filios Davidis fuisse quasi sacerdotes, idque dictum putat Iesuita nunc laudatus, quia illos obseruaret et aleret populus.

Alii, nescio, quo fundamento, כהנים accipiunt pro discipulis sapientum, sibi persuadentes hoc nomine filios Davidis adpellari, quod frequentauerint scholas sapientum, quos כהנים vocatos fuisse aiunt. Quae sententia ab interpretatione Lutheri supra allata parum differt, quanquam, meo saltem iudicio, Lutheri sententia mihi probabilior videatur, quae filios Davidis כהנים ideo vocatos fuisse vult, quia sacerdotum fuerint discipuli. Verum contextus narrationis docet, filios Davidis non tanquam *sapientum*, vel *sacerdotum* discipulos hic recenseri, sed inter regni principes numerari, uti hoc infra a me demonstrabitur.

Jacobus Guffetius, in Comm. L. Ebraicae, p. 366, putat filios Davidis dici כהנים, eo quod כהנים regi oblatis praefecti essent, ac pro populo apud regem facerent id, quod sacerdos apud Deum pro populo, dona ab hoc oblata illi tradendo; idque sufficere, ait, ad illam denominationem tropice sic usurpandam. Lectu digna sunt ea, quae profert vir ille doctissimus l. c. par-

tim ad stabiliendam suam opinionem, partim etiam ad impugnandum id, quod olim in animum induxisse fatetur, nempe filios Dauidis sacerdotales functiones reuera fecisse.

Difficultatis huius cardo vertitur in significatione vocis כהן, qua eruta simul explicabitur nodus.

Rem acu tetigisse mihi videntur, qui hoc in loco per כהנים non sacerdotes, sed eximiae dignitatis ministros, vel aulae principes, intelligunt, et verba hebraica: ובני דוד כהנים היו et *filii Dauidis erant primarii ministri, vel aulici*. Nam radix כהן unde nomen כהון derivatur, significare potest ministrare in dignitate, seu cum magnificentia. Ita R. David Kimchi בספר שרשים, seu libro *radicum* fol. רכט, edit. Bomberg, scribit, radicem כהן notare עבודה כגדולה *ministerium in dignitate, seu cum magnificentia*, quia כהנים, ut ipse addit, היו עבדי השם וראשי העם *ministrabant Deo et erant capita populi*.

Hoc ministrandi significatu verbum כהן occurrit Esaiiae LXI. 10, ubi Propheta nomine Ecclesiae exultans ob praecedentes promissiones, inquit: *Omnino gaudeo in Jehova, exultat anima mea in Deo meo; quia induit me vestibus salutis, pallio iustitiae amiccivit me: כחתן יכהן פאר, id est, tanquam sponsum, qui administrat ornatum*. Non male vertitur דו יכהן per *ministrat cum magnificentia, cum ornatu*, antiquum enim obtinere morem observat Ludovicus de Dieu, ut in nuptiis sponsum ministraret sponsae, non quidem ut vulgaris minister, sed ut כהן, ut qui in dignitate constitutus est, nam addit vir doctissimus, ornatu suo sponsali indutum sponsae ministrare procum. Ad hunc

hunc quoque Esaiæ locum recte obseruauit *R. Kimchi*, quod magnum est venire nomine sacerdotii.

Praeterea non desunt viri linguae hebraicae periti, qui כהן proprie et vi vocis eum significare volunt, qui accedit ad aliquem superiorem. Et hoc quoque cum respectu aulici ministri vocari possunt כהנים, utpote qui regibus appropinquant.

Porro sub nomine כהן non solum sacerdotes, sed quandoque etiam politicos ministros in Sacra Scriptura venire liquet ex II. Sam. XX. 26. Ubi Sacer Scriptor Davidis aulam describens, ait: *וְגַם עִירָא הַיָּאָרִי הָיָה כַּהֵן לְדָוִד*: *et etiam Hira Farites erat coben Davidis.*

Hoc autem loco de ministro politico sermonem esse liquet 1) ex contextu, nam commate antecedente sacerdotum iam facta est mentio, nullaque subest ratio, cur Sacer Scriptor *Hiram*, si sacerdos fuisset, a reliquis sacerdotibus seiunxisset. 2) Ex paraphrasi Chaldaica, quæ hæc verba: *הָיָה רַב לְדָוִד* ita reddit: *הָיָה רַב לְדָוִד*: *erat princeps, vel primarius minister Davidis.* 3) Ex auctoritate *R. Davidis Kimchi*, qui לְדָוִד כַּהֵן exponit per ministrum, magnatem et consiliarium eius: *עוֹבְדוֹ וְעַל אֲצֵחוֹ*: *et R. Salomonis Jarchi*, qui hunc locum literaliter Scripturæ sensu nihil aliud significare putat, quam quod *Davidis* fecerit *Hiram* principem ac iudicem; aliorum denique interpretum, quos nunc tacebo. Accedit 4) quod sacerdotes non soleant vocari sacerdotes alius cuiusdam præter Deum, hic autem *Hira* vocatur כהן לְדָוִד.

Alia exempla, ex quibus hanc vocis כהן significationem confirmare possem, ne justo longior sim, prætereo, nunc ostensurus, in hoc nostro II. Sam. VIII. 18.

loco כהנים non solum ministros politicos significare posse, sed etiam debere.

Confirmat hanc interpretationem 1) paraphrasis Chaldaica, quae hunc locum ita vertit: בני דוד רבבין הוּוּ *filii Davidis magnates erant.* Huic versioni accedit auctoritas R Kimchi, qui כהנים per שרים וגדלים reddit, cf. Salomo Ben Melech in *Michlal Jopbi* fol. 71. col. 4. 2) Confirmatur sententia nostra *Alexandrina versione*, quae hunc locum ita vertit: καὶ οἱ υἱοὶ Δαυὶδ ἀνδραγατοῦ ἦσαν, quibus calculum suum adiiciunt *Interpretes Geneuenfes, D. Calmet*, in notis ad h. l. Clericus, Vatablus, Deodatus (e), Osiander et alii bene multi, quos nunc silentio praetereo. 3) Idem liquet ex contextu; separantur enim Davidis nati a sacerdotibus, quorum fit mentio v. 17.

Tandem 4) ex ipsa Sacra Scriptura arbitrum professor, simulque occasionem nanciscor utilissimum Rabbino-
rum praeceptum hermeneuticum exsequendi, qui aiunt: שני כתובים המכחישים זה את זה שלישי בא והכריע ביניהם: *id est: Si Scripturae duo loci sibi invicem contradicant, tertius interuenit, et praeponderat, seu conciliat illos.* vid. R. Salomon Isaac Comm. in Num. VII. 89. Sequamur quae-
so hoc praeceptum atque euoluamus comma 17. cap. XVIII. I. libri Chron. illico ibi reperiemus loci, quem nunc enucleamus, euidenter explicationem. Fit enim hoc in loco mentio filiorum Davidis, non tanquam sacerdotum, sed ut ministrorum primariorum, seu principum, qui ad manum regis erant Sacer enim textus habet: ובני דוד הראשנים ליד המלך. Unde recte auctor libri
bri

(e) Qui ita vertit: *Ed i figliuoli di David erano principi, i. e. principali Baroni, principi del Sangue.*

bri *Miehlal Jobi* ad II. Sam. VIII. 18, voces *היו כהנים* explicat per illud I. Chron. XVIII. 17. *fili autem Davidis erant ליד המלך הראשנים*, *primi ad manum regis*, id est, *primarii regis ministri*.

Ex his rationibus, quibus demum addi possunt Lex Dei Exodi XXVIII. 1. Deut. XVIII. 5. et Pauli effatum Heb. VII. 13. 14, luce meridiana clarius patet, quid hoc loco per *כהנים* intelligendum, quantique faciendum sit effatum R. Aben Esrae, qui ad Psalmum XCIX. 6. ait, vocem *כהן* in toto sacro Codice significare ministrum Dei seu sacerdotem,

Franciscus Caietanus videtur eo significatu accepisse vocem *כהן*, ut illa eminentiam in genere notet, dum insignem promissionem Exodi XIX. 6. a Deo Israelitis factam: *ויתם תהיו לי ממלכת כהנים* ita interpretatur, *et eritis mihi in regnum inclutum et eximium*.

Non mihi quidem displicet illorum sententia, qui hoc loco per regnum sacerdotum intelligunt regnum sacrum, veri Dei cultui et sacrificiis dicatum, vel tandem sanctum, quoniam tales esse eos oportebat, unde regnum illud sanctum nomen habet.

Immo illam aliam opinionem, quae *regnum sacerdotum*, vel quod idem est, *regnum sacerdotale*, explicat per regnum potens atque sacerdotium sanctum, quae duo Deus in republica Israelitarum stabilienda pollicetur, non fastidiose rejiciendam esse fateor. Interim tamen aliam nunc proponam coniecturam, quae etsi non ab omni scrupulo vacua esse videatur, non tamen etiam omni verisimilitudine caret, quamque lectoris iudicio libens submitto.

Cum Deus pollicitus est Israelitis, illos sibi fore *regnum*

regnum sacerdotale, id factum est non diu post eorum exitum ex Aegypto. Constat vero hunc populum assuetum fuisse moribus et institutis Aegyptiorum, inter quos natus atque educatus erat. Quamobrem e re fuisse videtur, ut Deus suam ipsis voluntatem patefacturus, phrasibus a rebus Aegyptiacis mutuo desumptis uteretur, utpote quae ipsis admodum familiares erant.

Norunt autem omnes antiquitatum Aegyptiacarum periti, sacerdotes huius populi aenigmaticis signis et locutionibus allegoricis omnes sacris suis haud initiatos a clara et distincta rerum sacrarum notitia arcuisse; quod egregie ostensum est a Summe Reuerendo atque longe Doctissimo nostro Theologo, *P. E. Jablonski*, in Prolegomenis de Religione et Theologia Aegypt. §. LXI. ubi Vir ille Celeberrimus, Sacerdotes verum Theologiae suae nucleum certis tantum atque sacerdotio destinatis discipulis referuare, reliquum vero vulgus fabulis allegoricis, Symbolis obscuris et doctrina pure aenigmatica, audita quidem, sed ut plurimum non intellecta, pascere et re ipsa ludificare consueuisse.

Cum igitur exactior rerum diuinarum cognitio in Aegypto penes sacerdotes fuerit, atque praeter reges, nemo, nisi sacerdos, et ex ipso sacerdotum ordine non nisi pauci selecti, qui hoc beneficio aliis condebantur digniores, ad haec mysteria, in quibus disciplinae sacerdotales et arcana Theologiae symbolicae explicabantur, admitteretur, exoticis vero vix ac ne vix quidem unquam, certe non ante exantlatas molestissimas praeparationes ad haec sacra mysteria pateret aditus; non sine quadam verisimilitudine conijcere mihi videor, hanc

pro-

promissionem Israelitis factam, illos Deo fore *regnum sacerdotum*, ex hoc instituto sacerdotum Aegyptiorum illustrari posse (f).

Nonne igitur Deus, dum Israelitis ait: *eritis mihi regnum sacerdotum*, voluit hac locutione significare, se unicuique membro huius societatis, quam regnum suum jure optimo vocat, perfectiorem rerum diuinarum peritiam largiturum esse, se mentes illorum diuina reuelatione illuminaturum, uno verbo, unumquemque Israelitarum accepturum esse mensuram cognitionis theologiae plenioris Ps. CXLVII. 19. 20. Deut. XXIX. 29. et hoc respectu fore sacerdoti Aegyptiaco similem, qui prae aliis eminentiori doctrina pollebat?

Et vero si quis notitiam rerum diuinarum, qua Israelitae gaudebant cum Aegyptiorum Theologia comparare velit, facile sentiet, vel Israelitarum rudiorem de Deo cultuque ipsi praestando exactiorem habuisse cognitionem, quam habuit doctissimus Aegyptiorum sacerdos.

Coniecturam hanc qualemcunque suffulcire videtur Petrus, qui ad hanc Dei promissionem, cuius sensum nunc in-

(f) Quamuis arcana haec docendi res diuinas methodus, Mosis aetate, non ad hunc gradum, quem insecutis temporibus attigit, perducta fuisse videatur; probabile tamen est, sacerdotes in Aegypto, a primis inde temporibus ad arcanae disciplinae studia animum suum applicuisse, huiusque methodi fundamenta posuisse. Nam ex eo, quod Act. VII. 22. Moses, qui filiae Parthonis filii loco erat, in sapientia Aegyptiorum institutus esse perhibetur, colligo, tunc temporis non cum omnibus promiscue nucleum arcanae doctrinae communicatum fuisse. Certe sacerdotes primis iam temporibus arcanam sibi reseruasse scientiam liquet ex Gen. XLI. 8. Exod. VII. 14. 25. VIII. 7. 18. 19. IX. 11. alias huc spectantes rationes nunc taceo,

inuestigauit, respiciens I. Ep. II. 9. Ecclesiae membra vocat *regale sacerdotium* (g), atque, quod probe notandum est, ipsis hocce praedicatum tanquam incitamentum proponit, ut virtutes praedicent illius, qui eos vocauit e tenebris in admirabilem suam lucem. Ex quo sequi videtur, Petrum per *regale sacerdotium*, vel *regnum sacerdotale* intellexisse statum perfectioris cognitionis, statum *vocatorum e tenebris in admirabilem Dei lucem*.

Quam vero optandum esset, ut qui ad admirabilem illam Dei lucem ex immensa eius misericordia vocati sunt, coelestis huius cognitionis radios undique spargentes, tanto beneficio sese dignos praestarent, ne diuina hac luce neglecta, in pristinas iterum, easque multo adhuc infeliciores tenebras, iusto Dei iudicio prolabantur!

Illorum id praecipue esse, quibus salutarem doctrinam alios docere publica auctoritate datum est, nemo in dubium vocabit. Nos igitur, quibus ex Serenissimi atque Clementissimi Regis decreto, Theologiam docendi in Alma Viadrina extraordinarium munus non ita pridem concessum est, in id quoque omnibus viribus enitemur, ut, quae inter nos magno Dei beneficio fulget veritatis lux, continuo conferuetur, atque ampliora ad Dei gloriam Ecclesiaeque commodum incrementa capiat. Vt vero cum officio nostro, tum Maiorum mori satisfiat, muneris huius Regia nobis Clementia demandati auspicia inaugurali oratione facturi sumus, qua, occasione persecutionum, quibus hodie Protestantes in Occitania vexantur, de purioris Theologiae Ellychnio in Gallia fumigante verba faciemus. Ad quam benevole audientiam, omnes, quotquot purioris Theologiae cupiunt, ea, qua par est, obseruantia, inuito.

(g) Secutus est Petrus hoc in loco morem Scriptorum N. T. qui per prudentem indulgentiam, ne in re leui et indifferenti incredulis cauillorum, infirmis vero scandali, ullam ansam praeberent, receptae communiter versione Alexandrinae se accommodarunt. Nam illa versio מַמְלַחַת כֹּהֲנִים reddit per βασιλευσιν ἱερατεύμα *regale sacerdotium*, cum proprie vertendum esset *regnum sacerdotale*, quod tamen eodem recidit.

Id 6020 II

(2)

ULB Halle

3

003 772 209

7A 90C

WMA 2015

20

DE
VERA SIGNIFICATIONE
VOCIS כהן IN QVIBVSDAM
S. SCRIPTVRAE LOCIS
OCCVRRENTE

PRAEFATVS

MAGNIFICVM ACADEMIAE RECTOREM,
ILLVSTRISSIMOS COMITES, DIRECTOREM
PERILLVSTREM, REGIAE VIADRINAE PATRES
CONSCRIPTOS, PROCERES VTRIVSQVE REIPV-
BLICAE AMPLISSIMOS, VENERANDOS SACRO-
RVM ADMINISTROS, COMMILITONES GENE-
ROSISSIMOS ATQVE PRAENOBILISSI-
MOS, QVOTQVOT DENIQVE LITTERIS
CVPIVNT

AD
ORATIONEM INAVGVRALEM

D. VIII. NOVEMBR. MDCCLII. HOR. X.
IN AVDITORIO MAIORI

BENEVOLE AVDIENDAM

EA QVA PAR EST OBSERVANTIA
INVITAT

IOANNES ISAACVS LVDOVICVS CAVSSE

S. S. THEOLOGIAE D. ET P. P. E.

FRANCOFVRTI AD VIADRVM,
TYPIS IOANNIS CHRISTIANI WINTERI, ACAD. REG. TYPOGR.

